

ІГРАМОТДІН СЕРАЖУТДИНОВИЧ АЛІЄВ – ВИДАТНИЙ НАУКОВЕЦЬ, ПЕДАГОГ І НАСТАВНИК

Видатний науковець, педагог і наставник Іграмотдін Серажутдинович Алієв – доктор технічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України. Його науковий і життєвий шлях – це приклад невтомного служіння освіті, розвитку академічної науки та наукової принциповості.

Життєвий шлях Іграмотдіна Серажутдиновича розпочався в маленькому гірському селищі Зільдик у Хівському районі сонячного Дагестану.

З 1965 року, після закінчення школи, він працював у технологічному бюро заводу Дагдизель (м. Каспійськ) і паралельно навчався у Ленінградському кораблебудівному інституті, який закінчив у 1971 році.

У 1978 році, після закінчення аспірантури Ленінградського політехнічного інституту та захисту кандидатської дисертації (науковий керівник – проф. К. М. Богоявленський), був направлений до Краматорського індустріального інституту (зараз ДДМА), з чого й розпочався його плідний краматорський період.

У 1995 році Алієв І. С. захистив докторську дисертацію на тему «Узагальнення та розробка ресурсозберігаючих процесів видавлювання», а у 1997 році отримав звання професора кафедри обробки металів тиском (ОМТ) і був обраний за конкурсом на посаду завідувача кафедри.

Професор Алієв І.С. – визнаний спеціаліст у галузі теорії і технології процесів точного об'ємного деформування. Він зробив вагомий внесок у теорію і практику обробки металів тиском (ОМТ).

Його головним науковим здобутком є заснування наукової школи «Розробка ресурсозберігаючих процесів обробки тиском на основі розвитку методів і засобів дослідження технологічних режимів пластичного деформування».

В рамках цієї школи під його керівництвом було успішно захищено 7 докторських та 14 кандидатських дисертацій.

Результати його досліджень опубліковані у 380 науково-методичних працях; 111 авторських свідоцтвах і патентах; 3 наукових монографіях, 1 довіднику; 5 розділах монографій (зокрема 3 – у Польщі), 6 навчальних посібниках і 1 підручнику з грифом МОН України.

Розробки професора Алієва І. С., спрямовані на ресурсозберігаючі технології та холодну обробку із застосуванням високих тисків, були впроваджені на провідних підприємствах машинобудування та приладобудівної промисловості, таких як ПрАТ «НКМЗ», ПАТ «ЕМСС», ПАТ «Дружківський ЗМВ», СМЗ «Мотор Січ», забезпечивши значний економічний ефект.

Іграмотдін Серажутдинович також обіймав важливі адміністративні посади в Донбаській державній машинобудівній академії (ДДМА). Він багато років очолював кафедру ОМТ. З 2003 по 2015 рр. працював проректором з наукової роботи й зовнішніх зв'язків ДДМА. На цій посаді професор Алієва І. С. організував видання трьох фахових збірників наукових праць, зокрема й «Обробка матеріалів тиском».

Професор Алієв І. С. активно сприяв міжнародній співпраці. Двічі отримував гранти для стажування у Німеччині по лінії DFG. Був координатором трьох міжнародних проєктів Європейського Союзу по лінії ТЕМПУС (2009–2017 рр.), що сприяло створенню Інноваційного центру та оснащенню лабораторій ДДМА.

Алієв І. С. також приділяв велику увагу поширенню наукового досвіду серед фахівців промисловості, організувавши міжнародну науково-технічну конференцію «Досягнення та проблеми розвитку технологій і машин обробки тиском», яка понад 20 років щорічно проводиться у Краматорську.

За свою багаторічну успішну роботу професор І. С. Алієв був удостоєний численних нагород та почесних звань: медаль «За доблестный труд»; почесні відзнаки «Відмінник освіти України» та «За наукові досягнення»; «Заслужений професор ДДМА» (2007 р.); почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України» (2020 р.).

Професор Алієв І.С. був шанованим членом експертних рад МОН України та головою спеціалізованої ради при ДДМА.

Сотні студентів захоплювалися його лекціями. Він умів донести найскладніші наукові ідеї доступно й натхненно. Його учні, які працюють по всій Україні та за її межами, пишаються тим, що були вихованцями шановного Іграмотдіна Серажутдиновича.

Його життєрадісність, доброта та мудрість, а також прагнення до наукових висот, завжди надихали і будуть надихати наступні покоління науковців. Він не лише потужний фахівець та визнаний вчений, але й дипломат, який намагався всіх об'єднати.

Ім'я Алієва Іграмотдіна Серажутдиновича по праву займає місце у Золотому фонді Науки.

Пейман АБХАРІ